

Бібліотечні практики проти маркерів «руського міра» (ч.3)

Лагута Людмила 20 Липня,

«Люди повинні ідентифікувати себе з нацією, якщо прагнуть свободи й самореалізації», – Ентоні Д. Сміт

 Одним із інструментів, який сприяє формуванню української ідентичності та звільненню світогляду від російських імперських міфів – **історичні знання**.

У цьому сенсі отримано цікаві дані від соціологічної групи «Рейтинг», яка в умовах війни провела комплексне дослідження ідеологічних маркерів українського суспільства. Зокрема:

- на кінець квітня 2022 року в Україні зафіксовано найнижчий за історію спостережень показник ностальгії за розпадом СРСР (11%). Не жалкують за ним – абсолютна більшість – 87%;
- за останні роки спостерігалася позитивна динаміка у ставленні до українських історичних постатей, навколо котрих ще десятиліття тому точилися гострі дискусії у суспільстві. Зокрема поступово покращувалося відношення до Івана Мазепи (у 2012 – 44%, у 2022 – 76%), Симона Петлюри (у 2012 – 26%, у 2022 – 49%) та Степана Бандери (у 2012 – 22%, у 2022 – 74%). Важливо, що позитивне ставлення до ідеолога українського націоналізму переважає сьогодні і в південно-східних регіонах, та серед тих, хто в побуті спілкується виключно російською мовою;
- за останні 5-8 років ставлення до Леніна погіршилося вдвічі, до Сталіна – втричі. Сьогодні лише 13% позитивно ставляться до В.Леніна та 7% – до Й.Сталіна;
- суттєво зросла підтримка визнання ОУН-УПА учасниками боротьби за державну Незалежність України: 81% підтримують, лише 10% – проти. З 2010 року показник підтримки зріс у 4 рази, з 2015 – вдвічі.

Детальніше ознайомитися можна [тут](#).

Сподіваюсь, що діяльність публічних бібліотек певним чином вплинула на сприйняття зазначених ідеологічних питань.

 І цілком зрозуміло, що долученість українських бібліотек до відновлення історичної справедливості через активну популяризацію історичного спадку України має продовжуватися.

Так, в Одеській [ОУНБ ім. М.Грушевського](#) у співпраці з КУ «Одеський центр патріотичного виховання та організації дозвілля дітей та молоді» пропонують

долучатись до лекцій історико-патріотичного спрямування з провідними науковцями – істориками, краєзнавцями, філологами, митцями, фахівцями із соціальних комунікацій.

Теми лекцій: [«Втечі з советського “раю”»](#) , [«Історія Конституції»](#) , «Чин українських націоналістів волею українського народу: Акт відновлення Української Держави», «Степан Бандера – символ страху наших ворогів!», «Імперські маркери в пам’ятниках і топоніміці Одеси: як у нас вшановано пам’ять про російських царів військових злочинців та ідеологів-мракобісів», «Жінки на війні: історичний та сучасний аспекти» та ін. Лекції відбуваються у змішаному форматі – безпосередньо в приміщенні бібліотеки та онлайн на платформі ZOOM . Окремі – записані і переглянути їх *можна* на youtube-каналі.

◆ Щопонеділка на офіційній сторінці Facebook МПБ імені Лесі Українки (м. Київ) в прямому етері відбуваються просвітницькі лекції з: істориком, художником, мистецтвознавцем, поетом Анатолієм Горовим: [Особистість в історії: Іван Підкова](#) , [Конотопська битва: перемога в часи Руїни](#) , [лекція-дискусія «Угода з росією: підписувати – не можна – відмовитися»](#) , [«Окупанти і культура»](#) , з українським поетом Сашком Обрієм. [“Лірика як ключ до ідентичності”](#) та ін.

<https://www.facebook.com/LUkLibrary/videos/385815940180311>

З травня 2022 року на сайті [Дніпропетровської ОУНБ](#) започатковано розділ [«Україніка»](#), на якому пропонують інформацію про Україну, її народ, його історію, традиції та культуру, розбудову політичної нації, формування держави Україна, її видатних діячів. Серед останніх матеріалів: [«Російські історичні міфи про Україну та їх спростування»](#) , [«Жінки у військових змаганнях: з історичних джерел XVII–XVIII ст.»](#) та ін. На початковому етапі розділ наповнюється матеріалами, підготовленими співробітниками та симпатиками бібліотеки, але, бібліотека сподівається, що незабаром до цієї

роботи долучаться й інші автори – історики, мово- та літератуознавці, етнографи, журналісти, і не тільки з міста Дніпра й області, а також і з інших місць України. Бібліотека закликає і наших колег – бібліотекарів з інших книгозбірень нашої держави підтримати цей проєкт. Адже так важливо давати необхідну інформацію всім, хто потребує знань про рідну державу, про те, що таке Україна, як виник її народ, що відрізняє українців серед інших націй і що з ними об'єднує. Якими були наші предки і якими маємо бути ми. Як нам розбудувувати свою державу і перетворювати її на багату, сильну, квітучу країну, гідну бути однією з кращих у цьому світі!

◆ 12 липня у [Рівненській обласній бібліотеці для молоді](#) було відкрито фотовиставку “Переписна історія”. Її створив київський фотохудожник Дмитро Головченко, який з початком повномасштабної агресії РФ переїхав на Рівненщину. “Сама історія, мені здається, закладена в музику, в інформацію, яка є в книгах. І в бібліотеці найбільший масштаб цієї інформації. Тема болюча, бо змушує нас замислитися про те, що ми можемо втратити свою історію, якщо ми будемо байдуже до цього ставитися. Росіяни намагаються це все знищити, підкорити все собі”, – зазначив автор виставки.

https://www.youtube.com/watch?v=oiQ_1t0gjpM&t=4s

◆ Одним з потужних соціальних інститутів, який впливає на життя суспільства, формує свідомість наших громадян залишається – **кінематограф**.

Протягом останніх місяців бібліотечні кінозали оновлюють репертуар своїх кінопоказів. Особливе місце займає документальне кіно, яке висвітлює історичні події, відомих персон, культурні та соціальні явища тощо.

Так, перегляд стрічки [Тараса Томенка “Будинок “Слово”. Нескінчений роман”](#). викликав неабиякі емоції у відвідувачів бібліотек.

Фільм розповідає про одну із найдраматичніших сторінок історії України – винищення української інтелігенції, спеціально зібраної під одним дахом будинку письменників «Слово». В 20-30-их роках у Харкові в 66-ох

квартирах будинку, спроектованому у формі літери «С», жили найвідоміші українські митці – письменники, поети, художники, режисери. Серед них: Володимир Сосюра, Микола Куліш, Павло Тичина, Іван Багряний, Олесь Досвітній, Майк Йогансен та ін. Інтелігенцію протягом кількох років було репресовано, розстріляно чи перетворено у співців партії.

7 березня 2022 року внаслідок ракетно-артилерійського обстрілу російськими військами будинок було пошкоджено. Письменник Сергій Жадан, що нині перебуває у Харкові, на своїй Facebook-сторінці [написав](#): “Цілком закономірно для росіян: вони завжди знищували нашу культуру. Щоправда, цього разу нічого не вийде. Росіяни – варвари. А “Слово” ми відбудуємо”.

Було...

Стало...

У червні 2022 року “Будинок “Слово”. Нескінчений роман” став переможцем [Košice International Film Festival](#) у Словаччині. Стрічка отримала нагороду Best Feature Film Міжнародного кінофестивалю в Кошице. Українське кіно – щире та справжнє. Фільми, просякнуті народним духом, нікого не залишать байдужим.

Міністерство культури та інформаційної політики України порадило 10 фільмів, які має переглянути кожен українець:

- [1 “Щедрик”, 2021 рік;](#)
- [2 “Стоп-Земля”, 2022 рік](#)
- [3 “Клондайк”, 2022 рік](#)
- [4 “Наші Котики”, 2020 рік](#)
- [5 “Поводир”, 2014 рік](#)
- [6 “Егрегор”, 2022 рік](#)
- [7 “Крути 1918”, 2018 рік](#)
- [8 “Черкаси”, 2019 рік](#)
- [9 “Мої думки тихі”, 2019 рік](#)
- [10 “Безславні кріпаки”, 2020 рік](#)

Далі буде ...